

УДК 3781 – 811.111

APTIS ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ МОВНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Т. В. Модестова

ORCID: 0000-0002-7345-4586

В статті розглянута проблема забезпечення якості мовної освіти у вищій школі в контексті адаптації успішного міжнародного досвіду у вітчизняних ВНЗ. З'ясовано, що міжнародний тест з англійської мови APTIS дозволяє забезпечити відповідну якість, що базується на відповідності шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; певному рівні індивідуалізації потреб замовника; досвіду та міжнародній репутації розробника. Визначено, що потенціал використання APTIS як інструменту контролю якості в освітній галузі дозволяє враховувати широкий міжнародний контекст; охоплювати широке коло цільової аудиторії; точно визначати та відповідати індивідуальним потребам аплікантів; забезпечувати зручний та гнучкий доступ до процедури тестування. Окреслено такі напрямки реалізації потенціалу APTIS у вищій школі: розробка високоякісних програм з вивчення англійської мови; удосконалення процесу викладання англійської мови відповідно світових стандартів; діагностика поточного рівня володіння англійською мовою серед студентів, викладачів, науковців на різних етапах опанування курсів з вивчення мови та з метою підтвердження англомовної кваліфікації; виявлення аплікантів з достатнім рівнем володіння англійською мовою з метою подальшої реалізації у різноманітному контексті. Схарактеризовано вимоги та надано рекомендації щодо використання APTIS як інструменту контролю мовної освіти в контексті адаптації міжнародного досвіду до реалій вітчизняної вищої школи, зокрема, переміщених ВНЗ.

Ключові слова: APTIS, мовна освіта, інструмент контролю якості, міжнародний досвід, загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, вища освіта, міжнародні стандарти, викладання англійської мови професійного спрямування, викладання спеціальних предметів англійською мовою, оцінювання рівня володіння англійською мовою.

Постановка проблеми. Швидкий темп розвитку глобалізованого суспільства ставить високі вимоги до освітньої галузі, і, зокрема, до вищої школи. В зазначеному контексті актуальні завдання інтернаціоналізації вітчизняної вищої освіти, в першу чергу, стикаються з серйозними

викликами щодо забезпечення ефективності та гарантування відповідної якості надання мовної освіти. Міжнародний контекст передбачає необхідність популяризації англійської мови у вітчизняних ВНЗ, що, в свою чергу, зумовлює необхідність вивчення та впровадження ефективних інструментів забезпечення міжнародних стандартів викладання та оцінювання англомовної компетентності до вітчизняного академічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед останніх публікацій закордонних дослідників щодо проблеми якості мовної освіти, в першу чергу, варто звернути увагу на роботи, присвячені оцінюванню навичок з англійської мови у вищій школі, вдосконаленню відповідних практик, зокрема, в контексті розробки та впровадження міжнародних іспитів з англійської мови в міжнародному контексті. А саме: Б. О'Саллівана (*APTIS Test Development Approach*, 2015), Дж. Данлеа (*Tensions and Synergies in Standardised Testing*, 2016), Р. Спайбі (*APTIS – GEPT Test Comparison Study*, 2016), В. Беппі (*Identifying the Appropriate IELTS Score Levels*, 2014), Дж. Феабейн (*An Evaluation of an Online Rater Training Program*, 2016) та інших.

Серед вітчизняних дослідників, що ведуть науковий пошук у зазначеному контексті, варто відзначити Т. Маслову ("Практичний погляд на міжнародні іспити з англійської мови"), О. Шацьку ("Тести з Іноземної Мови для Студентів Немовних Факультетів ВНЗ Китаю", 2013), Н. Тодорову ("Стан Контролю Рівня Володіння Англійською Мовою в Немовних ВНЗ України"), Т. Кравчину ("Класифікація Міжнародних Іспитів та Сертифікатів з Англійської Мови", 2017), О. Копил ("Оцінювання мовних досягнень – 2B or not 2B", 2016) та інших.

Не зважаючи на достатню кількість ґрунтовних досліджень, присвячених проблемі оцінювання якості мовної освіти у вищій школі та впровадження відповідних міжнародних стандартів питання відбору ефективних та надійних інструментів – визнаних міжнародних іспитів з англійської мови – та їх успішна адаптація у вітчизняній вищій школі потребує подальшого дослідження.

Тож, **метою** дослідження стало вивчення міжнародного досвіду застосування Artis в якості інструменту контролю якості мовної освіти в контексті адаптації успішної практики в умовах вітчизняних ВНЗ.

Для досягнення мети потрібно розв'язати такі **завдання**:

1. Дослідити потенціал міжнародного іспиту Artis в контексті забезпечення відповідної якості оцінювання рівня володіння англійською мовою з врахуванням специфіки освітньої галузі;

2. Проаналізувати результати досліджень міжнародних експертів в контексті застосування Artis в якості інструменту контролю якості мовної освіти у вищій школі;

3. Визначити особливості та потенційні шляхи адаптації успішної практики освітньої галузі Великобританії до потреб вітчизняних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Іспит Artis позиціонується як інноваційний інструмент оцінювання рівня володіння англійською мовою в міжнародному контексті, розроблений Британською Радою (Великобританія). Продукт призначено для використання освітніми закладами, комерційними, державними, громадськими організаціями та мовними школами по всьому світу для визначення рівня англійської мови у співробітників та студентів згідно зі шкалою Загальноєвропейських Рекомендацій мовної освіти. Провідну ідею концепції Artis можна зрозуміти таким чином – це «тестування з англійської мови на перспективу» або «іспит для людей з далекоглядним мисленням» (forward thinking English testing) ("English Test – Aptis").

Перевагами міжнародного тесту Aptis є забезпечення точних та надійних результатів, що сприяє прийняттю більш виважених рішень щодо подальшого відбору, навчання та підвищення кваліфікації. Розробник позиціонує тест Aptis як гнучкий і зручний інструмент, що дозволяє швидко отримати до нього доступ та здійснити оперативну перевірку тих навичок, які відповідають індивідуальним вимогам. Крім того, іспит входить до рекомендованого МОН переліку міжнародних тестів на знання англійської мови як іноземної («Про Затвердження Порядку», 2016).

Наразі, в Україні доступні такі *формати тесту*:

– APTIS GENERAL – базова версія, спрямована на перевірку загального рівня володіння англійською мовою за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти від A1 до рівня C включно ("Aptis Candidate Guide", 2018).

– APTIS ADVANCED – визначає рівень володіння англійською загального спрямування на найвищих рівнях шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти від B1 до рівня C2 включно ("Aptis Candidate Guide", 2018).

– APTIS ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ – спеціально створена версія для освітніх організацій з урахуванням специфіки галузі, що перевіряє володіння англійською мовою навичками від рівня A1 до рівня C включно ("Aptis for Teachers", 2013).

– APTIS ДЛЯ ПІДЛІТКІВ – для кандидатів віком від 13 до 17 років. Версію розроблено з урахуванням потреб молодшої аудиторії в опанування англійської мови від A1 до рівня C відповідно ("Aptis for Teens", 2018).

В межах дослідження проблеми контролю якості мовної освіти, з нашої точки зору, перш за все, необхідно визначити потенціал використання міжнародного іспиту з англійської мови APTIS в освітній галузі, зокрема, через дослідження його структури та формату організації відповідної процедури для учасників навчального-виховного процесу вищої школи.

Структура тесту передбачає перевірку граматики та словникового запасу, а також, розвитку мовних навичок (усне мовлення, письмо, читання, слухання). Кожен варіант тесту має обов'язкові завдання з граматики та лексики, після чого кандидат сам може обирати ті види мовної діяльності, які він бажає перевірити. Режим тестування передбачає виконання завдань, рухаючись від простих до більш складних запитань протягом певного часового ліміту. Рівень обізнаності з кожного розділу тесту оцінюється відповідно до шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Режим проходження процедури *тестування* передбачає можливість використання комп'ютерної, телефонної або традиційної паперової версії. У першому випадку це дозволяє пройти тестування на робочому місці у зручний час, використовуючи персональний комп'ютер або планшет. Крім того, тестування можна проводити в різний час для кожної з осіб, що проходить тестування на базі однієї організації. Також, тест можна завантажити та виконати в офлайн режимі, а потім надіслати на перевірку по Інтернету. Зважаючи на те, що електронний формат дозволяє швидко отримати результати тесту та забезпечує цінову привабливість, цей варіант розглядається як оптимальний спосіб проходження процедури тестування APTIS для використання освітньою галуззю, зокрема, у вищій школі.

Паперова версія, в свою чергу, дозволяє організувати одночасне тестування для більшої кількості аплікантів, а також, є доцільною у випадку відсутності відповідного програмного забезпечення та доступу до Інтернету. Зазначений режим є більш зручним для груп із різним рівнем комп'ютерної грамотності. Але, перевірка усного мовлення відбувається виключно засобами комп'ютерного або телефонного зв'язку. Тестування розмовних навичок під час спілкування по телефону є менш звичним для нашої країни. Однак, як зазначає розробник, цей підхід може стати у пригоді, коли людина знаходиться в складних умовах, наприклад, без інтернет-зв'язку. Також, це – чудовий спосіб перевірити реальний рівень розмовних навичок, особливо, якщо пріоритетом тестування визначено говоріння та слухання.

Організація тестування може відбуватися таким чином:

1. Замовник самостійно забезпечує все необхідне оснащення та проводить процедуру на власній території, а також, супроводжує та

контролює процес складання іспиту, готує отримані результати до перевірки.

2. Британська Рада організує та адмініструє процес, починаючи від налаштування комп'ютера до роздруку результатів. Також, забезпечується присутність експертів розробника під час проведення іспиту.

У зазначеному контексті цільовою аудиторією тесту APTIS є викладачі та студенти ВНЗ, що планують викладати спеціальні дисципліни англійською мовою. Як зазначають експерти Британської Ради – «Вимоги до рівня володіння англійською мовою в освітній галузі, що постійно підвищуються, спонукають мовну політику багатьох країн рухатися у бік впровадження викладання англійською мовою, а також, вдосконалення якості викладання та оцінювання володіння англійською мовою. Це є серйозним викликом як для викладачів, так і для студентів» ("Artis for Teachers", 2013, с. 2). Тож, погоджуючись з міжнародними фахівцями, вважаємо доцільним визначити потенціал використання APTIS для освітньої галузі таким чином:

По-перше, зазначений інструмент розроблено з врахуванням *міжнародного контексту*. Британська Рада, яка є визнаним авторитетом на міжнародному ринку освітніх послуг, рекомендує міністерствам освіти та освітнім установам по всьому світі використовувати APTIS з метою перевірки рівня володіння англійською мовою серед викладачів та студентів, зокрема, вищих навчальних закладів.

По-друге, інструмент надає можливість охопити *широке коло цільової аудиторії причетної до освітньої галузі*. Зокрема, тест рекомендовано для викладачів англійської мови та інших предметів, які працюють в середній школі; для викладачів англійської мови більш широкого кола освітніх установ, зокрема, тих, хто працює на платних курсах; для студентів вищих навчальних закладів педагогічних та непедагогічних спеціальностей; викладачів вищих навчальних закладів, як викладають англійську мову загального та спеціального напрямку, викладають інші предмети англійською мовою, інших фахівців освітньої галузі.

По-третє, формат тесту APTIS дозволяє точно *визначити наявний рівень* аплікантів на різних етапах оволодіння англійською мовою (початкова, проміжна та фінальна діагностика) за кожною з навичок.

Нарешті, наявність 15 можливих варіантів (пакетів) компанування модулів, призначених для перевірки, дозволяє *точно визначити потреби аплікантів*. Зокрема, основний модуль на знання граматики та вокабуляра англійської мови можливо поєднати з модулями, спрямованими на тестування окремих мовних навичок: слухання, говоріння, письмо та читання. Це, також, забезпечує відносну *доступність* інструменту тому, що

вартість включає лише замовлені модулі; різноманіття режимів організації процедури (комп'ютерний, паперовий або змішаний) дозволяє провести тестування у будь-якій точці світу у найбільш зручному для замовника режимі.

Окреслений вище потенціал дозволяє розглядати APTIS в якості перспективного інструменту контролю якості мовної освіти у вищій школі в міжнародному контексті. Зокрема, співпраця з Британською Радою та застосування зазначеного тесту у Державному університеті Іллі (Грузія) з метою забезпечення дотримання норм закону щодо контролю досягнення студентами певного рівня володіння англійською мовою сприяло розробці високоякісної програми з вивчення англійської мови та реорганізації процесу викладання у навчальному закладі. Позитивними аспектами, також, було відзначено можливість надійно визначити наявний рівень володіння англійською мовою серед студентів та ефективно розподілити їх по відповідних навчальних групах.

Інститут з розвитку науки та технологій (Тайланд) зробив акцент на таких двох перспективних напрямках реалізації потенціалу APTIS: 1. Інтенсифікація розвитку англійських навичок науковців з метою отримання ними ступеня магістра з англійської мови або здійснення майбутньої викладацької діяльності англійською мовою; 2. Оцінювання рівня володіння англійською мовою науковцями до та після проходження відповідного курсу підготовки.

Університет Назарбаєва (Казахстан) сфокусував увагу на можливості використання APTIS в якості інструменту «фільтрації» потенційних претендентів на отримання стипендій. Оцінювання рівня володіння англійською мовою серед вступників за допомогою зазначеного інструменту дозволило, також, визначити готовність до проходження більш серйозного міжнародного тестування IELTS. В результаті, студентам, які отримують високі бали з IELTS, пропонуються відповідні стипендії на навчання.

Університет Талька (Чілі), перш за все, вбачає перспективу використання APTIS в якості інструменту розвитку мовних навичок у студентів. Спочатку відбувається діагностика наявного рівня володіння англійською мовою, а потім, регулярні проміжні тестування на окремих етапах реалізації університетської програми підготовки. За висновками експертів, це сприяє удосконаленню викладання та навчання, а також, готує студентів до більш вагомих міжнародних іспитів ("English Test for Schools, Universities or Colleges").

В Україні APTIS було достатньо широко задіяно в контексті реалізації масштабного міжнародного проекту Британської Ради «Англійська мова для

університетів» серед ВНЗ з різних регіонів України ("The English for Universities Project"). Результати дослідження Британських експертів засвідчили ефективність застосування інструменту APTIS з метою визначення ролі та статусу англійської мови у вищих навчальних закладах України. Зокрема, отримані результати тестування сприяли визначенню реального рівня якості занять з англійської мови професійного спрямування та спеціальних предметів, які викладаються англійською мовою, для студентів нефілологічних спеціальностей усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів; визначенню поточного рівня володіння англійською мовою викладачів вітчизняних університетів; обґрунтуванню необхідності щодо покращення володіння англійською мовою науково-викладацького складу вищої школи та студентів українських ВНЗ під час взаємодії з адміністративним складом вітчизняних ВНЗ, а також, інтенсифікації процесу інтернаціоналізації зазначених установ в контексті популяризації англійської мови; підвищенню обізнаності щодо міжнародних стандартів володіння англійською мовою (*The Internationalization of Ukrainian Universities*, 2017).

Серед українських ВНЗ-учасників проекту «Англійська мова для університетів» особливе місце займають переміщені навчальні заклади вищої освіти. У зв'язку з необхідністю відновлення діяльності «з нуля» у складних економічно-соціальних та побутових умовах саме ці заклади потребують, в першу чергу, опанування ефективними інструментами, зокрема, з метою інтернаціоналізації через забезпечення якості контролю викладання англійської мови, вивчення та адаптації успішного міжнародного досвіду у зазначеному контексті.

Так, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля приєднався до зазначеного проекту навесні 2017 року. Серед кроків щодо реалізації відповідного плану дій керівництвом закладу було прийнято рішення щодо надання можливості викладацько-науковому складу отримати досвід складання міжнародного іспиту з англійської мови та підтвердити англомовну кваліфікацію ("Вітаємо далівців", 2017). Відповідний іспит мав відповідати таким вимогам:

1. Надійна міжнародна репутація та досвід розробника, можливість укласти угоду про партнерські відносини.
2. Точність отриманих результатів та відповідність шкалі Загальноєвропейських вимог з мовної освіти.
3. Можливість організації тестування на базі ВНЗ – в прифронтовій зоні.
4. Адекватна вартість.
5. Врахування специфіки освітньої галузі щодо змісту завдань.

6. Гнучкість графіку проведення тестування для групових та індивідуальних сесій.

7. Забезпечення безкоштовного навчання супроводжуючого персоналу серед працівників ВНЗ.

8. Достатньо швидка обробка результатів та наявність тесту в переліку таких, що рекомендовано МОН України для підтвердження іншомовної кваліфікації з метою отримання вчених звань доцента та професора.

Враховуючи вище зазначені потреби для проведення тестування було обрано саме формат APTIS для викладачів. Першу групу добровольців (10 осіб) було сформовано з викладачів англійської мови загального та професійного напрямів. Потрібно відзначити низку питань, що виникали в процесі підготовки до проведення тестування на базі університету та відображали специфіку адаптації міжнародного іспиту до реалій вітчизняних ВНЗ, зокрема, таких, що функціонують в умовах переміщення. Одне з перших питань стосувалося наявності курсів з підготовки до іспиту APTIS від розробника. За результатом запиту головного офісу Британської Ради в Україні, наразі, такої послуги не надається у зв'язку з переважно діагностичною функцією зазначеного формату. Тобто, головним завданням тесту є визначення реального рівня володіння англійською мовою без проведення додаткової попередньої підготовки із вивченням потенційного змісту. В межах ознайомлення з особливостями формату тесту пропонується переглянути відповідне відео, апробувати демоверсію кожного з розділів (без перевірки відповідей) ("English Test – Aptis"), а також вивчити рекомендації з підготовки до іспиту ("Aptis Candidate Guide", 2018; "Aptis for Teachers", 2013).

Другим питанням постало визначення швидкості отримання результатів тестування у випадку проходження процедури на базі замовника. За інформацією головного офісу Британської Ради в Україні, електронний звіт зазвичай стає доступним протягом 3-5 днів з дати проходження тесту, а паперові сертифікати можливо отримати в середньому по Україні через тиждень. На практиці, зручною опцією виявилася можливість отримання індивідуальних звітів (кожному апліканту на електронну адресу та у запечатаному конверті) та надання групового електронного звіту координатору групи. Це надало можливість оперативно провести аналіз та узагальнення отриманих даних дотримуючись необхідного рівня конфіденційності.

Наступне питання в контексті реалізації потенціалу APTIS в Україні передбачало визначення рівня індивідуалізації потреб замовника. Зокрема, наявність доступних версій тесту в Україні та можливість для фізичних осіб

отримати послугу в окремому порядку. Так, на кінець 2017 року в Україні можливо отримати досвід зі складання APTIS GENERAL, APTIS ADVANCED, APTIS FOR TEACHERS та APTIS FOR TEENS. Наразі, опція APTIS AMERICAN не є доступною на території України, а формати APTIS FOR TEACHERS ADVANCED, APTIS FOR TEENS ADVANCED та APTIS AMERICAN ADVANCED, наскільки нам відомо, не мають розроблених версій. Замовити іспит можливо лише від організації. Хоча можливо здійснити оплату від кожної особи окремо. Тож, APTIS як інструмент контролю якості мовної освіти має певний ліміт щодо рівня індивідуалізації.

Важливим питанням в контексті прийняття рішення щодо вибору оптимального інструменту контролю якості мовної освіти є розуміння наслідків складання тестування. У міжнародній практиці розрізняють «high-stakes tests» (пер. з англ. «іспити з високими ставками») та «low-stakes tests» (пер. з англ. «іспити з низькими ставками»). Перші відкривають ширші перспективи для аплікантив та передбачають складання «certified exams». Тобто, такі, що відповідають високим стандартам. Другі, зазвичай, передбачаються для внутрішнього користування в організації та носять переважно інформативний характер. Технологічні відмінності можна побачити, перш за все, за строком дії документу, що відображає результати тестування. Так, APTIS відноситься до групи іспитів з низькими ставками та передбачає надання звіту, що не має терміну завершення дії, тоді як, наприклад, IELTS супроводжується сертифікатом, результати якого рекомендовано вважати надійними протягом двох років ("IELTS: Your Results"). Подальша їх надійність залишається на розсуд організації, до якої подається відповідний документ.

Зважаючи на вищевикладене, стає зрозумілим, що APTIS має певні обмеження з точки зору перспективи його використання. Хоча, такі опції як можливість скласти модулі говоріння та слухання в телефонному режимі та доступність різних режимів організації процедури тестування, безперечно, роблять APTIS перспективним форматом для нашої країни. А наявність тесту у переліку МОН серед рекомендованих іспитів зі знання англійської мови з метою отримання наукових звань та порівняно невисока ціна, на нашу думку, сприятимуть популяризації APTIS саме у галузі вищої освіти.

Підводячи підсумки, вважаємо доцільним визначити такі аспекти, що потребують додаткової уваги з метою адаптації та ефективного використання APTIS як інструменту контролю якості мовної освіти у вітчизняних ВНЗ:

- **Формування професійної, технічної та психологічної готовності** аплікантив до складання міжнародного тесту. Зокрема, досвід СНУ ім. В.

Даля засвідчив потребу в подальшому організації курсів з підготовки до складання міжнародного іспиту APTIS з розробкою відповідного змісту та методології. Також, на практиці була виявлена потреба у проведенні попередньої технічної підготовки та апробації відповідного оснащення на екзаменаційному місці. Нарешті, можлива невпевненість аплікантив у власних силах зумовлює потребу у подальшому розробки відповідної попередньої діагностики рівня володіння англійською мовою з метою підвищення рівня психологічної готовності до складання міжнародного іспиту.

- **Дотримання конфіденційності.** Недостатній рівень готовності до складання міжнародного тестування може бути зумовленим не тільки відсутністю відповідного попереднього досвіду, а й побоюваннями щодо можливості отримання негативних наслідків через оприлюднення (втрата репутації, перспектив працевлаштування, тощо) у випадку невідповідності результатів очікуванням. Тож, важливим фактором створення сприятливих умов для запровадження міжнародних стандартів підтвердження англійської кваліфікації у вітчизняних ВНЗ є дотримання певного рівня конфіденційності відповідно до мети тестування. Цьому, також, сприяє можливість отримання суто індивідуальних або групових звітів відповідно до запиту.

- **Підвищення рівня обізнаності щодо міжнародних стандартів оцінювання володіння англійською мовою.** Очікування аплікантив щодо отримання певних можливостей в результаті успішного складання міжнародного іспиту зумовлюють необхідність забезпечення підвищення обізнаності щодо специфіки різних міжнародних систем з тестування володіння англійською мовою. Зокрема, відповідно до мети складання іспиту вважаємо доцільним попередньо звертати увагу аплікантив на потенційні наслідки та обмеження формату APTIS, а також, підвищувати обізнаність щодо наявних альтернативних міжнародних систем контролю якості англійської кваліфікації, наприклад, таких як IELTS, тощо. Це сприятиме підвищенню рівня усвідомленості при прийнятті відповідного рішення та в процесі підготовки, а також, підвищенню рівня задоволення отриманими результатами.

- **Забезпечення стійкої мотивації до успішного складання тесту.** Будь-яка ситуація, пов'язана з виходом із зони психологічного комфорту та докладання додаткових зусиль потребує наявності відповідної мотивації. Тож, виникає необхідність у розробці ефективної системи мотивування цільової аудиторії в контексті досягнення максимально високих результатів, що передбачає певний внесок ресурсів різного характеру (часових, фінансових, тощо).

Висновки. В результаті проведеного дослідження міжнародного іспиту з англійської мови APTIS як інструменту контролю мовної освіти:

1. *З'ясовано*, що зазначений тест дозволяє забезпечити відповідну якість оцінювання рівня володіння англійською мовою, що базується на відповідності шкалі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; певному рівні індивідуалізації потреб замовника; досвіді та міжнародній репутації розробника.

2. *Визначено*, що потенціал використання APTIS як інструменту контролю якості в освітній галузі дозволяє враховувати широкий міжнародний контекст; охоплювати широке коло цільової аудиторії; точно визначати та відповідати індивідуальним потребам аплікантів; забезпечувати зручний та гнучкий доступ до процедури тестування.

3. *Окреслено* такі напрямки реалізації потенціалу APTIS у вищій школі: розробка високоякісних програм з вивчення англійської мови; удосконалення процесу викладання англійської мови відповідно світових стандартів; діагностика поточного рівня володіння англійською мовою серед студентів, викладачів, науковців на різних етапах опанування курсів з вивчення мови та з метою підтвердження англійської кваліфікації; виявлення аплікантів з достатнім рівнем володіння англійською мовою з метою подальшої реалізації у різноманітному контексті – міжнародних проектах, навчанні, стажуванні та працевлаштуванні за кордоном, отриманні стипендій, складанні більш серйозних міжнародних іспитів, тощо.

4. *Схарактеризовано* вимоги та надано рекомендації щодо використання APTIS як інструменту контролю мовної освіти в контексті адаптації міжнародного досвіду до реалій вітчизняної вищої школи, зокрема, переміщених ВНЗ.

Перспективи подальших досліджень. Доцільним вважаємо продовжити науковий пошук в напрямку вивчення міжнародних стандартів оцінювання якості мовної освіти, зокрема, щодо володіння англійською мовою. Також, вважаємо актуальними подальші педагогічні дослідження в контексті вивчення сучасних міжнародних систем з тестування англійської мови та інтернаціоналізації вищої школи.

Література

1. O'Sullivan B. APTIS Test Development Approach : Technical Report. 2015. URL : https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/tech_001_barry_osullivan_aptis_test_-_v5_0.pdf
2. Dunlea J. Tensions and Synergies in Standardised Testing : Making the Numbers Meaningful. 2016. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=A4dUKSshNR8>

3. Yi-fen Wu, Yeh R., Dunlea H., Spiby R. APTIS-GEPT Test Comparison Study: Looking at Two from Multi-Perspectives Using the Socio – Cognitive Model. 2016. URL : <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/research/assessment-group/richard-spiby>
4. Berry V., O'Sullivan B., Rugea S. Identifying the appropriate IELTS score levels for IMG applicants to the GMC register. 2014. URL : <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/research/assessment-group/vivien-berry>
5. Knock U., Fairbairn J., Huisman A. An evaluation of an online rater training program for the speaking and writing sub-tests of the Aptis test. ALTAANZ PLTA. 2016. Special Issue, Volume 5, Issue 1. URL : http://www.altanz.org/uploads/5/9/0/8/5908292/5_knoch_et_al.pdf
6. Маслова Т. Б. Практичний погляд на міжнародні іспити з англійської мови. URL : <http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/international%20exams.pdf>
7. Шацька О. П. Тести з іноземної мови для студентів немовних факультетів ВНЗ Китаю. URL : [file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%B0/Desktop/pspo_2013_38\(2\)_41.pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%B0/Desktop/pspo_2013_38(2)_41.pdf)
8. Тодорова Н. Ю. Стан контролю рівня володіння англійською мовою в немовних ВНЗ України. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/2034/1/state.pdf>
9. Кравчина Т. В. Класифікація міжнародних іспитів та сертифікатів з англійської мови. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/95.pdf>
10. Копил О. А. Оцінювання мовних досягнень -2B or not 2B. URL : http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2674
11. English Test – Aptis. URL : <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis>
12. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам. Наказ МОН України від 14.01.2016 № 13. URL : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5162->
13. Aptis candidate guide 2018. URL : www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_candidate_guide-web.pdf
14. Aptis for teachers. URL : https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_for_teachers_brochure_online_version_2-1.pdf
15. Aptis for teens. URL : https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_for_teens_candidate_guide.pdf
16. English Test for Schools, Universities or Colleges. URL : <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/assessment/school-university>
17. The English for Universities Project. URL : <http://www.britishcouncil.org/ua/en/teach/projects/english-universities>
18. The Internationalization of Ukrainian Universities : The English Language Dimension. URL : http://www.britishcouncil.org/ua/sites/default/files/2017-10-04_ukraine_-_report_h5_en.pdf
19. Вітаємо далівців з отриманням міжнародних сертифікатів з володіння англійською мовою: новини офіційного сайту ЧНУ ім. В. Даля від 19.12.2017 р. URL : <https://snu.edu.ua/?p=18100>
20. IELTS : your results. URL : <http://www.britishcouncil.org/ua/en/exam/ielts/your-results>

References

- O'Sullivan, B. (2015). APTIS Test Development Approach: Technical Report. Retrieved from https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/tech_001_barry_osullivan_aptis_test_-_v5_0.pdf (eng).
- Dunlea J. (2016). Tensions and Synergies in Standardised Testing: Making the Numbers Meaningful. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=A4dUKSshNR8> (eng).
- Yi-fen Wu, Yeh R., Dunlea H., Spiiby R. (2016). APTIS-GEPT Test Comparison Study: Looking at Two from Multi-Perspectives Using the Socio – Cognitive Model. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/research/assessment-group/richard-spiiby> (eng).
- Berry V., O'Sullivan B., Rugea S. (2014). Identifying the appropriate IELTS score levels for IMG applicants to the GMC register. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/research/assessment-group/vivien-berry> (eng).
- Knock, U., Fairbairn, J., & Huisman, A. (2016). An evaluation of an online rater training program for the speaking and writing sub-tests of the Aptis test. ALTAANZ PLTA Special Issue, Volume 5, Issue 1. Retrieved from http://www.altaanz.org/uploads/5/9/0/8/5908292/5_knoch_et_al.pdf (eng).
- Maslova, T. B. Praktychnyj pogljad na mizhnarodni ispyty z anglijs'koi' movy [Practical view on international English exams]. Retrieved from <http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/international%20exams.pdf> (ukr).
- Shac'ka, O. P. (2013). Testy z inozemnoi' movy dlja studentiv nemovnyh fakul'tetiv VNZ Kytaju [Foreign language tests for the higher school students in China]. Retrieved from [file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%B0/Desktop/pspo_2013_38\(2\)_41.pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%B0/Desktop/pspo_2013_38(2)_41.pdf) (ukr).
- Todorova, N. Ju. Stan kontrolju rivnja volodinnja anglijs'koju movoju v nemovnyh VNZ Ukrai'ny [Current state of English proficiency control at non-linguistic universities]. Retrieved from <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/2034/1/state.pdf> (ukr).
- Kravchyna, T. V. (2017). Klasifikacija mizhnarodnyh ispytiv ta sertyfikatov z anglijs'koi' movy [Classification on international English tests and certificates]. Retrieved from <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/95.pdf> (ukr).
- Kopyl, O. A. Ocinjuvannja movnyh dosjagnen' - 2B or not 2B [language progress assessment - 2B or not 2B]. Retrieved from http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2674 (ukr).
- English Test – Aptis. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis> (eng).
- Pro zatverdzhennja Porjadku prysvojennja vchenyh zvan' naukovym i naukovopedagogichnym pracivnykam. Nakaz MON Ukrai'ny vid 14.01.2016 № 13 [About approval of academic and teaching staff recognition system. MSE decree #13 dated 14.01.2016]. Retrieved from <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5162> (ukr).
- Aptis candidate guide 2018. Retrieved from www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_candidate_guide-web.pdf (eng).
- Aptis for teachers. Retrieved from https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_for_teachers_brochure_online_version_2-1.pdf (eng).

- Aptis for teens. Retrieved from https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/aptis_for_teen_candidate_guide.pdf (eng).
- English Test for Schools, Universities or Colleges. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/assessment/school-university> (eng).
- The English for Universities Project. Retrieved from <http://www.britishcouncil.org.ua/en/teach/projects/english-universities> (eng).
- The Internationalization of Ukrainian Universities: The English Language Dimension. Retrieved from http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/2017-10-04_ukraine_-_report_h5_en.pdf (eng).
- Vitajemo dalivciv z otrymannjam mizhnarodnyh sertyfikatov z volodinnja anglijs'koju movoju: novyny oficijnogo sajtu SNU im. V. Dalja vid 19.12.2017 [welcome VDEUNU staff with getting international English certificates: official VDEUNU website dated 19.12.2017]. Retrieved from <https://snu.edu.ua/?p=18100> (ukr).
- IELTS: your results. Retrieved from <http://www.britishcouncil.org.ua/en/exam/ielts/your-results> (eng).

APTIS КАК ИНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ЯЗЫКОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ОПЫТ ВЕЛИКОБРИТАНИИ

Т. В. Модестова

В статье рассмотрена проблема обеспечения качества языкового образования в высшей школе в контексте адаптации успешного международного опыта в отечественных вузах. Выявлено, что международный тест по английскому языку APTIS позволяет обеспечить соответствующее качество, которое опирается на соответствие общеевропейским рекомендациям по языковому образованию; определенному уровню индивидуализации потребностей заказчика; опыт и международную репутацию разработчика. Определено, что потенциал использования APTIS в качестве инструмента контроля качества в образовательной сфере позволяет учитывать широкий международный контекст; охватывать широкий круг целевой аудитории; точно определять и соответствовать индивидуальным потребностям аппкантов; обеспечивать удобный и гибкий доступ к процедуре тестирования. Охарактеризованы такие направления реализации потенциала APTIS в высшей школе: разработка высококачественных программ по изучению английского языка; усовершенствование процесса преподавания согласно международным стандартам; диагностика текущего уровня владения английским языком студентами, преподавателями, учеными на разных этапах освоения курса английского языка, а также с целью подтверждения англоязычной квалификации; выявления аппкантов с достаточным уровнем владения английским языком с целью последующей реализации в разнообразном контексте. Охарактеризованы требования и предоставлены рекомендации по применению APTIS в качестве инструмента контроля языкового образования в контексте адаптации международного опыта в реалиях отечественной высшей школы, в частности, перемещенных вузах.

Ключевые слова: APTIS, языковое образование, инструмент контроля качества, международный опыт, общеевропейские рекомендации по языковому образованию, высшее образование, международные стандарты, преподавание английского языка профессионального направления, преподавание специальных предметов на английском языке, оценивание уровня владения английским языком.

APTIS AS A TOOL FOR LANGUAGE EDUCATION QUALITY CONTROL: UK EXPERIENCE

T. V. Modestova

The problem of providing language education quality at the higher school in the context of adaptation of successful international practices in Ukrainian establishments of higher education is considered in the article. It has been found that APTIS test is able to provide the appropriate quality, which is based on its correspondence to the Common European Framework of References; a certain level of customers' needs individualization; experience and international reputation of its designer. It has been identified that the potential of the APTIS usage as a tool for quality testing in educational area enables consideration of the wide international context; involving large circle of the target audience; identifying precisely and meeting personal needs of applicants; providing flexible and convenient access to the test procedure. It has been characterized the following aspects of the APTIS potential realization in the higher school: design of high-quality educational programmes for learning English; improvement of English teaching in correspondence with international standards; diagnostics of the current level of English among HE students, teachers, academics at different stages of English course mastering; verifying English qualification; identification of applicants with a sufficient English level aimed at its further realization in different contexts. The requirements and recommendations for APTIS usage as a tool for the language education quality assessment in the context of its adaptation to Ukrainian higher school reality are offered, particularly, for displaced universities.

Key words: APTIS, language education, tool for quality control, international experience, Common European Framework of References, higher education, international standards, English for specific purposes, English as a medium of instruction, assessment of English proficiency.

Модестова Тетяна Васи́лівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та професійної комунікації, докторант кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, член Української асоціації дослідників освіти (УАДО) (м. Сєвєродонецьк, Україна). E-mail: tetyanateacher@gmail.com

Modestova Tetyana Vasylivna – PhD in Education, Associate Professor of the Foreign Languages and Professional Communication Department, post-doctoral student of the Pedagogy department, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, member of Ukrainian Education Research Association (UERA) (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: tetyanateacher@gmail.com